H. Nieuwenhuizen

Aan de Nationale Ombudsman
Postbus 93122
2509 AC Den Haag

.

Waalre, 25 september 2026

Geachte heer Van Zutphen,

Namens de vereniging ‘Republiek” dienen wij bij deze een klacht in over de handelwijze van (de burgemeester van) de gemeente Noardeast Fryslân (NEF). U bent bevoegd klachten omtrent deze gemeente te behandelen.

Bijgaand (**bijlage 1**) zend ik u een afschrift van de klacht zoals die op 24 mei 2026 bij de gemeente NEF is ingediend. De inhoud daarvan spreekt voor zich en wordt als hier aangehaald en ingelast beschouwd. In reactie op deze klacht werd eerst een verdagingsbrief ontvangen; die treft u eveneens aan (**bijlage 2**). Daarop heb navraag gedaan naar de behandeling van de klacht tot dat moment; op die vraag heb ik geen inhoudelijk antwoord gekregen. Ook die correspondentie treft u als **bijlage 3** aan.

Op 29 juli 2026 is op de klacht beslist, conform **bijlage 4**. De heer [redacted], Clusterhoofd Omjouwing en Ekonomy, geeft daarin aan:

Conclusie
Gezien bovenstaande overwegingen ben ik van mening dat de burgemeester en de betrokken ambtenaren zorgvuldig en voortvarend hebben gehandeld op basis van het moment waarop alle benodigde informatie beschikbaar kwam. De timing van de besluitvorming werd voornamelijk beïnvloed door het moment van aanlevering van informatie vanuit de organiserende partij van de demonstratie.

Met de afhandeling van de klacht kan de vereniging zich volstrekt niet verenigen; zowel niet naar de wijze van afhandeling, als naar de inhoud daarvan. Ik licht dat als volgt toe.

De behandeling van klachten tegen de gemeente NEF geschiedt op basis van de openbaar bekend gemaakte “Gezamenlijke klachtenregeling gemeenten Dantumadiel en Noardeast-Fryslân 2021”. Die regeling is op een groot aantal punten niet gevolgd:

- Ingevolge artikel 2 lid 1 en 3 van die regeling dient de behandeling van een klacht te geschieden door de klachtbehandelaar, begeleid door de klachtcoördinator. Behandeling door een clusterhoofd zonder betrokkenheid van de klachtcoördinator kent de regeling niet;

- Artikel 5 lid 5 bepaalt dat een klacht over de burgemeester door de loco-burgemeester wordt behandeld. Het behandelen van de onderhavige klacht door een clusterhoofd – die functioneel ondergeschikt is aan de burgemeester – is in strijd met de regeling;

- In artikel 6 is bepaald dat de ontvangst van de klacht binnen twee weken door de klachtcoördinator wordt bevestigd, waarbij wordt medegedeeld wie de klacht zal

behandelen en hoe het verloop van de procedure zal zijn. Die bevestiging is niet ontvangen, en de bevestiging wie de klacht zal behandelen (dus) ook niet;

- In artikel 7 lid 3 is bepaald dat de klager in de gelegenheid wordt gesteld op de klacht te worden gehoord, conform het bepaalde in artikel 9:9 AWB; ook dat is volkomen genegeerd. De klacht is afgedaan zonder de klager in de gelegenheid te stellen te worden gehoord, en op het standpunt van de beklaagde te reageren.

Dat de klacht volstrekt niet onafhankelijk en objectief is behandeld of beoordeeld blijkt ook uit de tekst van de beslissing op die klacht. De heer [redacted] heeft klaarblijkelijk het standpunt van de burgemeester zonder enig nader of eigen onderzoek in de beslissing gekopieerd, hetgeen blijkt uit de overweging aangaande klacht 2. Daar schrijft hij:

Daarnaast wilde ik gehoor geven aan hetgeen aan gemeente kenbaar werd gemaakt vanuit Vereniging Republiek, inhoudende zorgen over signalen aangaande mogelijke vernieling van "Dino Wim".

Het gebruik van het woord ‘ik’ maakt duidelijk dat de heer [redacted] geen eigen onderzoek heeft gedaan of zich zelfstandig een eigen oordeel heeft gevormd, maar hij gewoon het standpunt van de burgemeester heeft overgeschreven.

Uit de verdagingsbrief blijkt niet waarom het niet mogelijk zou zijn geweest de klacht binnen 6 weken af te handelen. De behandeling van een klacht dient in beginsel binnen 6 weken af te zijn gerond; voor verdaging van die termijn dient reden te zijn. Die reden wordt niet gegeven. Op het verzoek van 30 juni om daar duidelijkheid over te geven wordt niet inhoudelijk gereageerd. Zowel het niet beantwoorden van dat verzoek, als het zonder reden verdagen van de behandeling is in strijd met uw behoorlijkheidswijzer.

Tot zo ver de wijze van afhandeling van de klacht. Ook inhoudelijk is die afhandeling van de drie eerder geformuleerde klachten niet correct.

Klacht 1: de weergave van de gang van zaken, waarmee wordt gesuggereerd dat vertraging aan Republiek te wijten is, is niet juist. Republiek heeft vanaf 30 januari 2026 getracht met de gemeente NEF in contact te komen; tussen 30 januari en maart 2026 heeft de heer De Beer namens Republiek veelvuldig met de gemeente gebeld maar hij kon nooit met de juiste medewerker worden verbonden en hij werd ook nooit teruggebeld. Dat er pas op 1 april overleg werd gevoerd lag dus niet aan Republiek, maar aan de gemeente zélf. De gemeente heeft Republiek eerst ongeveer twee maanden aan het lijntje gehouden, en probeert nu de verantwoordelijkheid voor de vertraging aan de zijde van Republiek te leggen.

Om tegen het besluit van de burgemeester op te komen is de schriftelijke, gemotiveerde, beslissing noodzakelijk. Er wordt nu aangegeven dat die beslissing op 22 april[1] is genomen; toch is die pas op 23 april om 20.37 aan Republiek toegestuurd. Republiek kan zich niet aan de indruk onttrekken dat dit opzettelijk is vertraagd, alleen om het indienen van een bezwaarschrift en het vragen van een voorlopige voorziening zo goed als onmogelijk te maken.

Eerst op 26 april tussen 14.30 en 15.00 uur, nadat de rechtbank uitspraak had gedaan, heeft de gemeente NEF contact met Republiek gezocht en aanvullende eisen gesteld. Die waren tijdens de rechtszaak niet aan de orde geweest. Ook dat is onbehoorlijk; daarover meer in het navolgende.

Klacht 2 omvat dat de burgemeester achteraf, zonder daarover Republiek en de rechter volledig en naar waarheid te informeren, voorwaarden heeft toegevoegd, te weten dat vier mensen van Republiek bij de mascotte aanwezig moeten zijn én dat die met dranghekken wordt afgezet. Als het plaatsen van dranghekken uit oogpunt van veiligheid noodzakelijk zou zijn geweest, zoals achteraf wordt gesteld, had dat in de beslissing opgenomen kunnen en moeten worden, zodat ook

[1] Opvallend is dat wordt aangegeven dat de burgemeester “haar” beslissing heeft genomen. De burgemeester is de heer J.G. Kramer. Wie wordt dan bedoeld met de ‘haar’ die de beslissing heeft genomen?

dit element aan de rechter ter beoordeling voorgelegd had kunnen worden. Die mogelijkheid is ontnomen door de voorwaarde achteraf toe te voegen.

Hetzelfde geldt voor de eis dat vier personen bij de mascotte aanwezig zouden moeten blijven, en daarmee ook niet van hun demonstratierecht gebruik zouden kunnen maken. Ook die voorwaarde had vooraf duidelijk gemaakt moeten worden, zodat ook die aan de rechter voorgelegd had kunnen worden. De burgemeester koppelt dit argument aan bedreigingen voor de mascotte, maar daarmee miskent hij zijn eigen verantwoordelijkheid voor de veiligheid.

Er waren enige online berichten van orangisten die de mascotte wilden beschadigen. Dat heeft Republiek aan de gemeente laten weten. De reactie daarop was eenvoudig: de gemeente gaf aan daar niets mee te doen, Republiek zou zélf verantwoordelijk zijn voor de bescherming van de mascotte[2]. De verantwoordelijkheid voor de openbare orde ligt bij de burgemeester, maar die was niet bereid de demonstratie van Republiek te beschermen. Dat de mascotte deel uitmaakt van de demonstratie van Republiek en dus ook beschermd zou moeten worden bracht daar geen verandering in.

Het argument dat het ter bescherming van de mascotte noodzakelijk was dat vier personen bij de mascotte aanwezig waren is er achteraf met de haren bijgesleept; als dat het argument zou zijn geweest had dat ook vooraf gemeld kunnen worden, zodat de rechter zich daarover had kunnen buigen. De burgemeester heeft dat pas achteraf toegevoegd, kennelijk om dat aan beoordeling door de rechter te onttrekken. Eigenlijk heeft deze eis er alleen maar toe geleid dat vier mensen in gevaar zijn gebracht; als er werkelijk kwaadwillenden waren geweest zouden deze vier personen in gevaar zijn gebracht, en werd politiebescherming aan hen onthouden. Hoe dan ook kunnen zorgen om de veiligheid van de mascotte van Republiek voor de burgemeester geen reden zijn om eenzijdig te bepalen dat vier mensen bij de mascotte aanwezig moeten blijven, en al helemaal niet om dat pas achteraf, ná de rechterlijke toetsing van zijn besluit, te bepalen.

Ook heeft de burgemeester – en dat is wellicht nog het meest kwalijke verwijt - de rechter opzettelijk op het verkeerde been gezet. In het namens de burgemeester bij de rechter ingediende verweerschrift is in alinea 17 te lezen:

Gelet op de actieve verplichting die op de burgemeester rust om demonstraties in zijn gemeente te faciliteren en te beschermen heeft de burgemeester verzoeker, voor zover zij persé het opblaasbare object wenst in te zetten, een alternatieve en veilige locatie voor dat object - 'Dino Wim' - aangewezen. Deze alternatieve locatie betreft een groenveld tussen de Eebrug en de Altenastreek en is op circa 260 meter van het evenementengebied gelegen. Deze alternatieve locatie is op de afbeeldingen op de volgende pagina weergegeven.

Daarbij werd aan de rechter een foto voorgehouden van een groenstrook, met een pijl waarmee de door de burgemeester aangeboden locatie werd aangeduid. Het betreft een groenveldje waar de koninklijke familie met de bus langs zou komen, waarbij dus ook mogelijk nog enige aandacht van de media voor de mascotte te verwachten was.

Dat aan de rechter voorgehouden terrein bleek echter feitelijk niet de locatie te zijn waar Republiek naar toe werd verwezen. In plaats van een groenveldje waar de demonstratie mogelijkerwijs nog enigszins in het zicht zou hebben gestaan en waar de bus met de koninklijke familie langs zou rijden werd Republiek verwezen naar een parkeerplaats, waar de genoemde dranghekken al klaar stonden. Slechts daar, geheel buiten het zicht vanwege de aanwezigheid van een groot gebouw, en ver van de route van de koninklijke familie, mocht de mascotte geplaatst worden.

De burgemeester heeft er dus actief en welbewust voor gekozen de rechter niet volledig en naar waarheid te informeren. Dat is in zijn algemeenheid al (hoogst) onbehoorlijk, maar dat klemt te meer in een spoedprocedure als de onderhavige, waar de rechter en de wederpartij weinig mogelijkheden hebben tot feitenonderzoek, en er vertrouwd moet worden op mededelingen van

[2] Dit bevreemdt te meer waar de burgemeester aan de rechter heeft voorgehouden dat hij vor de bescherming verantwoordelijk is, zoals hierna nader aan te geven.

de partijen. Bovendien maakt de gang van zaken duidelijk dat de burgemeester zich er actief voor heeft ingezet het grondwettelijke demonstratierecht van Republiek niet te faciliteren, zoals een behoorlijk burgemeester betaamt, maar zo veel mogelijk te frustreren, zelfs als het daarvoor nodig was de rechter onvolledig en onjuist te informeren.

Het betoog omtrent **klacht drie** is feitelijk onjuist. Dit maakt vooral duidelijk dat de klachtenbehandelaar ten onrechte heeft afgezien van hoor- en wederhoor, en er voor heeft gekozen het verhaal van de burgemeester (tevens zijn leidinggevende) klakkeloos over te nemen. Als hoor en wederhoor zou zijn toegepast, zoals wettelijk en in de geldende regeling voorgeschreven, had Republiek de kans gehad hierop te reageren alvorens op de klacht werd beslist.

Tijdens de rechtszaak was toegezegd dat er een aggregaat en extra brandstof ter beschikking zou worden gesteld. Vanwege de eerdere negatieve ervaringen had Republiek er zekerheidshalve voor gekozen zelf ook in een aggregaat te voorzien.

Medewerkers van de gemeente kwamen langs met de vraag of Republiek zelf een aggregaat had; het door de burgemeester toegezegde aggregaat werd daarbij niet aangeboden. Nadat bleek dat Republiek zelf een aggregaat mee had genomen werd toegezegd dat extra brandstof zou worden gebracht. Daarna zijn deze mensen vertrokken en niet meer teruggekeerd. Noch van het door de burgemeester toegezegde aggregaat, noch van de toegezegde extra brandstof werd meer iets vernomen. Ook dit was kennelijk alleen voorgespiegeld in de hoop dat Republiek daar niet voor zou zorgen, en het opblazen van de mascotte daarmee feitelijk onmogelijk gemaakt zou kunnen worden;

Republiek is en blijft van mening dat de burgemeester onbehoorlijk heeft gehandeld, en ook de wijze waarop de klacht is afgehandeld de toets der kritiek niet kan doorstaan. Er is geen sprake geweest van een eerlijke en onpartijdige behandeling van de klacht, hetgeen in strijd is met kernwaarde 4. Er is geen sprake geweest van de ingevolge kernwaarde 2 vereiste coulante opstelling, en het ‘goede contact’ van kernwaarde 1 is eveneens geschonden.

Wij verzoeken u een onderzoek naar de gang van zaken te doen en wachten uw bevindingen met belangstelling af.

Hoogachtend,
Namens de vereniging Republiek,

E. van de Vijver
Voorzitter

H. Nieuwenhuizen
Penningmeester